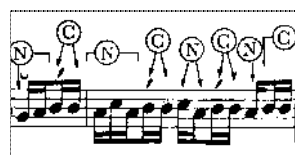

MODULASJONER

En utøvers tilnærming til musikalsk interpretasjon,
med fokus på fire stykker fra
Eight Pieces for Four Timpani
av Elliott Carter

Torbjørn Ottersen

Masteroppgave i utøving med fordypningsemne
Griegakademiet, Institutt for musikk
Universitetet i Bergen, 2008

”Ces timbales étincelantes
Qui sous sa main toujours tremblantes,
Sonnent, et font bondir le cœur!”

(“Those flashing kettledrums, forever trembling,
Which ring out at his touch and make the heart leap!”)
(Victor Hugo)

Forord

Denne oppgaven, og egentlig hele dette masterstudiet, ble på mange måter annerledes enn jeg hadde forestilt meg på forhånd. Det skulle vise seg å ta over fire år å fullføre studiene, og i denne perioden forandret fokus og målsetting seg i stor grad – både hva angår utøvende virksomhet og teoretisk interessefelt.

Når jeg så bestemte meg for å skrive en oppgave om musikalsk interpretasjon, fant jeg raskt ut at ulike aktører har til dels svært forskjellige måter å angripe temaet på. Mye av litteraturen er tydelig skrevet av forfattere med mer teoretisk enn praktisk erfaringsbakgrunn, og ofte opplever man at akademikere snakker et noe annet språk enn hva man er vant til som utøver. Dette kan nok spores tilbake til det markerte skillet som tidligere eksisterte mellom konservatoriet (for utøvere) og universitetet (for akademikere). I neste omgang har dette avlet ulike tenkemåter som i liten grad har evnet å kommunisere med hverandre: utøverens praktiske tilnærming som har vært preget av tradisjon og intuisjon, og akademikerens teoretiske verden der rasjonelle analyser av musikalske strukturer har vært det sentrale fokus. Jeg blir stadig slått av mangelen på møtepunkter på tvers av disse skillelinjene, og således er denne oppgaven skrevet ut fra en ambisjon om å utforske dynamikken som kan oppstå i spenningsfeltet mellom de to ”leire”.

Takk!!

til oppgaveveileder Morten Eide Pedersen; for positivt engasjement, omfattende kunnskap, stor takhøyde,

til instrumentallærere gjennom studiet – Tom Vissgren (Bergen), John Kapenekas (Stockholm), Rainer Seegers (Berlin); samt Tom Freer (Cleveland) og Don Liuzzi (Philadelphia) gjennom kortere studieopphold; for å ha ledet meg videre inn i instrumentets og musikkens verden,

til pauke- og slagverksskolleger i perioden – først i Bergen Filharmoniske Orkester, senere i Oslo Filharmoniske Orkester; for godt kollegaskap, viktige samtaler, sterke musikkopplevelser, fleksible rammer,

til mine foreldre; for uvurderlige bidrag i forhold til form og innhold,

til Bjørn Løken, Christian Berg, Arnulf Naur Nilsen, Gjertrud Pedersen og Kjell Samkopf; for gjennomlesning av (hele eller deler av) oppgaveteksten og nyttige tilbakemeldinger,

til Solveig, Heming, Sverre og John; for hjelp til å manøvrere gjennom datatekniske og språklige labyrinter,

og til min kjære Dorte; for tålmodighet, innspill, motivasjon, tilstedeværelse.

Oslo, 12. september 2008

Torbjørn Ottersen

Innhold

1. Innledning	1
1.1. Oppgavens fokus.....	1
1.2. Teoretiske referanser.....	2
1.3. Arbeidsprosessen	4
1.4. Oppgavens videre oppbygging.....	4
2. Interpretasjonsprosessen	5
2.1. Begrepsapparat knyttet til utøveres interpretasjon.....	5
2.1.1. Begreper angående forståelse	6
2.1.2. Begreper angående formidling	6
2.1.3. Begrepstabell.....	7
2.2. Musikalsk forståelse.....	9
2.2.1. Intuisjon.....	9
2.2.2. Analyse.....	11
2.3. Ekspressiv formidling	14
2.3.1. Struktur.....	15
2.3.2. Karakter	23
2.4. Kombinasjon av tilnæringsmåter	26
2.5. Innfallsvinkler til <i>Eight Pieces for Four Timpani</i>	27
2.5.1. Post-tonal musikk	28
2.5.2. Utgangspunkt for den praktiske tilnærmingen.....	29
3. Interpretasjon av fire stykker fra <i>Eight Pieces for Four Timpani</i> av Elliott Carter	31
3.1. Elliott Carter.....	31
3.2. Om <i>Eight Pieces for Four Timpani</i>	32
3.3. Interpretasjon av fire stykker	36
3.3.1. I. <i>Saëta</i>	36
3.3.2. II. <i>Moto Perpetuo</i>	41
3.3.3. V. <i>Improvisation</i>	45
3.3.4. VIII. <i>March</i>	50
4. Avslutning	55
5. Summary in English	57
Litteraturliste	58
Vedlegg	63